

Apie sielos būties namus

Sandra Avižienytė

dažnai pasikartojantis, ciklas, vyksmas, tarsi virsmas. Esantis sunkiai apčiuopiamas nenutrūkstantis procesas. Su visais simptomais, priežastimis ir neĮMANOMU gydymu. Juk nėra ką gydyti (kaip ir nėra ką diagnozuoti), nes psichopatija – ne liga. Taip ir vienas eilėraščių susiriša su kitu, su tolimesniu tekstu ir jau negali savarankiškai egzistuoti. Nenori.

Kartais tekstas buitiskas ir banalus, kaip ir vieno ar kito požiūris į kasdienybę, o kartais išmušantis specialiai ne ten padėtu brūkšniu. Svarbu viskas. Net ir klaidos.

Naivu viltis, jog tema ar poezija psichopatijos tema turėtų būti absoliučiai maloni akiai, gomuriui ar ausiai. Visgi, viskas yra tik atomo blyksnis amžinybėje.

Jei nežinočiau visos knygos atsiradimo istorijos, perskaičius ją pasakyčiau, kad joje eilėraščiai apie meilę. Tačiau giliau paskaičius suvoki, kad ne tik apie ją.

Žinoma, jog knygoje yra eilėraščiai apie meilę: be meilės šioje žemėje nieko nėra. Jie net į knygą sudėti su meile. Meilė yra neatskiriama visa ko dalis, tačiau meilė egzistuoja savarankiškai. Su psichopatija, kaip su charakterio anomalija, yra kitaip. Ji yra arba jos nėra. Ir netgi jeigu ji yra, tai ne visada pasireiškia.

„psichopatija“ yra apie asmenybės neatskiriamos charakterio atmainos sielos būties namus, apie per giliai į pasąmonę įsišaknijusią mintį, kuri kyla netgi ne iš pasąmonės, bet iš tų dvasinių gelmių, kurios kartais sąmoningai net ir patiems neprieinamos. Tai nėra gerai ar blogai. Taip gimstama. Ne visada suvokiama. Ne visada analizuojama. Ne visuomet reikia. O kartais visai nereikia.

Knygoje vyrauja du personažai – Jis ir Ji. Ar per Juos, Jų santykius analizuoji žmogaus dvasinį augimą, jo gyvenimą?

Jis ir Ji simbolizuoja vieną ar kitą pirminį etapą, padeda suvokti sielos būtį gyvenimo akimirksnių etapais. Nėra taip, jog Jis susikūrė Ją ar atvirkščiai. Jis ir Ji net nėra, yra – Jie. Santykis – suvokiamas, bet nebūtinai apčiuopiamas. Ji egzistuoja savaime. Kaip ir Jis. Kaip ir kiti. Tačiau yra dalykų, kurie negali vienas be kito egzistuoti. Psichopatijai reikalingi visi komponentai. Kaip ir pilnatvei. Nepaisant visų kitų aplinkybių.

Ar Tu įsitikinusi, kad Tavo šioje eilėraščių knygoje parinkti žodžiai atitinka tą gyvenimą?

Žinoma. Gyvename laikais, kai niekuo negali būti tikras ar užtikrintas. Kartais net pačiu savimi. Bet galiu atsakyti, išanalizuoti, pagrįsti, pateikti ar paneigti kiekvieną žodį tašką ir kablelį. Jeigu kažkas išsamiai turėtų tiek noro, lėšų ir bent penkerius metus laiko tik šios knygos analizei, manau, galėtume prieiti ir prie to, kaip nutiko, kad liko nepadėtas taškas ar gramatinė klaida. „psichopatija“ yra daugiau nei parinkti žodžiai.

Knyga labai atvira. Kažkada sakei, kad Tavęs atvirumas nebaugina. Ar Tu tikrai nori būti tokia atvira visiems?

Baugintis turėtų tie, kurie iškelia klausimus, tikėdamiesi atvirumo, gauna jį, bet nesugeba jo priimti, nes patys nėra atviri net tiek, kad priimtų kito atvirumą.

O atviriems reikia būti – kūryboje, gyvenime, kasdienybėje. Atviriems naujovėms. Pažinimui. Meilei. Pokyčiams. Viskas nuolatos juda ir keičiasi. Tolsta. Klaidinga manyti, jog žmogus turi būti pastovus: patirsime absoliutų sielos sąstingį. Tobulėjimui ir asmenybės charakterio tobulinimui, netgi ir su visomis jo atmainomis, ribų nėra. Visgi sunku keistis savyje, nekeičiant nieko aplinkui. Tačiau įmanoma. Būtina. Ir reikia.

Dauguma eilėraščių rinkinyje nauji. Kodėl į rinkinį įtraukei eilėraštį (psl. 21), kuris jau seniai žinomas ir virtęs daina?

Tad kokios mintys pabiro?

„Pabirusios mintys“ – tai nuotrupos laiškų, rašytų draugų vienas kitam keletą metų. Tai rinkinys apie draugystę, pažinimą, savęs bei kito suvokimą ir meilę. Besąlygišką meilę, kuriai nepavaldus nei laikas, nei amžius, nei atstumas ar santykiai su kitais žmonėmis.

Na, o „psichopatija“? Labai jau mediciniškas pavadinimas. Juolab ir atsivertus pirmuosius knygos puslapius skaitai ne eilėraščius, o paaiškinimą, kas yra psichopatija.

Tai – ne paaiškinimas. Ne įžanga ir ne pradžia. Tai – pratarmė linkusiems, vos išgirdus žodį psichopatija ar psychopatas painioti jį su psychoze, neuroze ar kitais diagnozuotiniais dalykais. Štai čia pratarmė labai tikslingai pasitarnauja. Nereikia galvoti, jog viskas – tik poezija.

Kas paskatino Tave nukreipti žvilgsnį į mokslinę sritį?

Viskas, kas mus supa, yra vienaip ar kitaip susiję. Į psichopatiją, kaip į galimybę diskusijai, žvelgiu pro poezijos prizmę. Baigusi mokslus universitete, studijuoti niekada nesustojau. Poreikis psichopatijos temos gilesnei analizei ir studijai išsirutuliojo per ilgą laiką vienaip ar kitaip įtakojant asmeninems patirtims. Tai paskatino ne tik domėtis ir įsigilinti, tačiau ir išsamiai skaityti, studijuoti, stebėti, tirti, analizuoti. Rašiau, rinkau, dėlioju. Skačiau kitų autorių darbus.

Eilėraščiai, deja, kaip rašėsi taip ir rašėsi. Įvairūs.

Vėliau nutiko taip, jog gavosi tarsi ne rinkinys, ne pavieniai eilėraščiai, bet sistemingas, nebūtinai

Rugpjūčio 28–30 dienomis Vilniuje „Grand Resort“ konferencijų centre vyks Lietuvos neurologų asociacijos ruošiamą mokslinę praktinę konferenciją „Neurologo mokslo ir praktikos aktualijos 2020“. Rengėjai į šią konferenciją pakvietė 2 čikagiečius: neurologą, menininką dr. Audrių V. Plioplj – skaityti pranešimą „Meniniai sąmonės tyrinėjimai“, ir poetę Sandrą Avižienytę – pristatyti naujausią savo knygą „psichopatija“. Šios knygos viršeliui panaudotas A. V. Plioplio kūrinys „Non-Isolation / Displacement“. Visos konferencijos metu vyks A. V. Plioplio dailės kūrinių paroda „Atminties gijos“.

Su Sandra Avižienyte kalbėjomės apie jos naują knygą.

Vienu metu sulaukėme iškart dviejų Tavo knygų pasirodymo – „Pabirusios mintys“ ir „psichopatija“. Tiesa, Tavo teigimu, pirmoji, skirtingai nei antroji, neskirta platesniam skaitytojų ratui.

Prie kiekvienos knygos „prieinu“ vis kitaip. Taip jau atsitiko kad 6-oji knyga pasirodė anksčiau nei 5-oji ir trilogiją užbaigė „anksčiau laiko“. Visi, kuriems perkaičius „psichopatiją“, kils noras paskaityti „toliau“, kviečiu bent jau pavartyti „Pabirusias mintis“. Tačiau jas teks susirinkti patiems.

Sandra Avižienytė ir dr. Audrius V. Plioplys

Naujausia Sandra Avičienytės knyga „psichopatija“.

Eilėraštis skirtingomis formomis pasirodo visose trilogijos knygose – „3 dienos, 4 naktys, „psichopatija“ ir „Pabirusios mintys“ – taip sujungdamas, suteikdamas kitokią metaforą ir įgyvendindamas jau kitokios formos kūrinio virtusių žodžių metamorfozę. Niekas nėra įkalintas tekste, knygoje ar dainoje – nei akimirka, nei emocija, nei virsmas. Viskas gyva.

Iki 2020-ųjų šis 2015-aisiais rašytas eilėraštis sėkmingai transformavosi – sąmoningai ir nesąmoningai – keletą kitų meno kūrinių pavidaluose, tačiau niekada neturėjo pavadinimo. Skirtinguose kūrybinio virsmo etapuose, kitų autorių transformacijose eilėraštis buvo vadinamas visai: „Ateinu“, „Aš ateinu“, „Susitikimas“, „Pasilieku“, kol „psichopatijoje“ įgijo užtarnautą įvardinimą „Šizoidinis parazitizmas“. Kitaip nepavadinasi.

Šakei, kad kažkas, perskaitęs šiame rinkinyje išspausdintus eilėraščius, pasakė, kad dainų jų žodžiais neparasys.

Dainų gal daugiau ir neparasys, tačiau spektaklį pastatyti galima. Ar du.

Sakoma, kad yra poetai ir yra tekstų au-

toriai. Kas tu?

Turbūt rašytoja. Rašau poETINIUS tekstus.

Šios knygos viršelio autorius – žinomas menininkas dr. Audrius V. Plioplys. Man patinka Plioplio ir Tavo susilieėjimas į vieną darbą. Atrodo, kad Tu atlieki analizę žodžiu, o Plioplys išreiškia ją vaizdiniai.

Ne tik atrodo. Taip yra. Puikesnės natūraliai ir organiškai įvykusios kūrybinio bendradarbiavimo simbiozės, kada vieno autoriaus vizualiai išraiškina smegenų rezonansų fragmentai apgobiami ir priglaudžiami kito autoriaus žodžius, išreikštus juodomis raidėmis sielos būties namų blyksniui amžinybėje apibūdinti, manau, negalėjo būti.

Kodėl pasirinktas tik darbas viršeliui, o knygos viduje iliustracijų nėra?

Poezijai nereikalingos iliustracijos. Kartais jos daugiau atima negu prideda. Nemanau, jog daugiau ką nors čia bepridės. Nebent ilgesnį bibliografijos sąrašą.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Laima Apanavičienė

PROGNOZĖ

*galbūt vieną dieną vėl kartu keliausim,
sėdėsime lovoje,
žiūrėsime į žvaigždes ir gersime vyną,
matuosime, kurio pėda didesnė,
ir būsime be priežasties laimingi.
o gal tu susiprasi ir sugrįši,
kur laukia jau tavęs ne vienerius metus.
sodinsit krūmus ir gėles,
kartu vaikų vaikus auginsit,
o aš auginsiu pomidorus.
išmoksime džiaugtis, kuo nemokam džiaugtis,
ir būsime be priežasties laimingi.*

Sandra Avičienytė

Remkime Draugo fondą

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

DRAUGO FONDAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel. 773-585-9500

www.draugofondas.org

Kelionių „karalius“ įspėja: **Likite namuose**

Piazza Navona Romoje.

Internetinių šaltinių nuotraukos

Daugeliui Rick Steves yra tapęs didžiausiu kelionių autoritetu. Bet šiandien žmogus, kuris sukūrė pelningą verslą skatindamas amerikiečius lankytis Europoje, puoselėja naują gyvenimo būdą – likti namuose. Ir, deja, negali numatyti, kada jis pats ir kiti vėl galės laisvai keliauti.

Šiuo metu Rick mintimis sugrįžta į savo atmintinas keliones. Tokia pertrauka jam maloni. Jis tvirtina, jog sveika mąstyti apie tai, kas maloniai nuteikia. Šiais pandemiais laikais reikia būti kantriam. Tai žymiai svarbiau negu turistinių svajonių įgyvendinimas ar, pagaliau, jo paties verslas. Ši krizė liečia kiekvieną iš mūsų, turtuolius ir neturtingus, šiaurę ir pietus, žmones su pasu kišenėje ir be jo. Privalome susitelkti, būti kantrūs ir rūpintis vieni kitais. Keliavimas sugrįš, ir Europa, Steves manymu, taps dar svetingesnė ir malonesnė. Iškentėjome pusmetį. Dvasiniai tai alina žmogų. Gal užtruks porą metų, kol viskas aprims, tačiau kažkaip visa tai išgyvensime, sako jis.

Legendiniam kelionių guru neįdomu vakarieniauti izoliuotam „burbule“ ir laikytis nuotoliau nuo žmonių. Jo keliavimo stilius kitoks: draugiškai pakštelti į skruostą paryžietei, „pasimalti“ tarp žmonių kokioje nors *piazzoje* Romoje, ar susidaužti Guinness bokalais su nepažįstamaisiais Airijos *pube* – bet kuris sutiktas žmogus gali tapti naujuoju draugu. Nors mintyse smagu dėlėti būsimas išvykas, tačiau Rick sako, kad jis nebus tas, kuris pirmasis lyps į lėktuvą.

Nukelta į 11 psl.

Didysis kanalas Venecijoje